

KURJER LITIEWSKI

w WILNIE dnia 28. Listopada V. S. ROKU 1808.

S. PETERSBURG V. S. d. 15 Listopada. Dalsze czynności wojsk Rosyjskich w Finlandyi. Korpus GL. Grafa Kamińskiego, postąpiwszy dnia 19 października naprzód, następnie rozłożył. Straż przednia Półkownika Kulniewa złożona z pułków Siewskiego, 24 strzeleckiego, batalionu 25 strzeleckiego, z dwóch dział polowych i dwóch szwadronów huzarów, zastanowiła się w Alowert postuwając przednie straże kunieprzyziacielowi. Oddział GM. Eriksona mający wspierać Kulniewa zajął Lochto z okolicami, w nim są pułki, 26 strzelecki, szwadron huzarów i pięć dział. GM. Kozaczkowski z pułkami Kułuzskim, Permskim, batalionem 25 strzeleckiego, szwadronem ułanów stoi w Kelwio. GM. Uszakow z pułkami Litewskim, Mohilewskim i z całą artylerją zajął Darinham i Kielachti. GM. Demidow z pułkami Piotrowskim i 23 strzeleckim został w Korpileski. GM. Tuczkwow trzeci z pułkami Wilmanstradzkiem, i Brzeskim, rozłożył się w Gamle-Karlebi i pod kościołem Storbi. Szwadron ułanów stoi na forpocztach. GL. Graf Kamiński, odebrawszy pewną wiadomość, o wysłaniu ze Szwecyi na statkach pułków Dalekarlyjskich, rezerwy Uplandzkiej i Helsingiskiej, milicyi Westerbotnickiej, dla wzmocnienia brygady Saldelsa; ruszył ze swoim korpusem grozić nieprzyziacielowi i tym sposobem wspierać GL. Tuczkwowa. Dnia 20 października straż przednia naprzód z Alowert ruszyła; ustąpiły forpoczty nieprzyziacielskie; prędko więc opanowaliśmy znamienite fortyfikacje nad któremi Szwedzi całe lato pracowali, i które poczytywali nieprzełamana zaporą.

To szczęśliwe zdobycie skutkiem jest czynności GL. Tuczkwowa, który dnia 15 uderzył opierwszey z południa na nieprzyziaciela pod Jdensalmi. GA. X. Dolhoruki z przednią strażą, z oddziału w Karelii byłego i ze szwadronu Półkownika Gudowicza Ułanów J. J. Mości złożoną, zmusił pomalej utarczce Szwedów ustępować za wielki most będący na ciasninie łączący dwa jeziora Indeniarwi, i Porowezi. W ustępie nieprzyziaciel most rozrzucił, strzelców po brzegu rozsypał i silny naprzeciw ciasninie ogień rozpoczął broniąc naszym przeprawą. Założyliśmy więc na wzgórkach dwie baterye od 6 dział konney artylleryi, rozsypaliśmy na brzegu dwie rotys strzelców czwartego pułku, i zaczęliśmy bić na Szwedów; ci straciwszy znaczną liczbę, uciekli za swoje fortyfikacje. W ten czas Kapitan Kluczarew, z rotą minierów, z drugiego pułku pionierów, niebacząc na strychuający z dział nieprzyziacielskich ogień, zaczął most naprawiać, a nasze baterye bić zaczęły na Szwedzkie baterye. Dwie godziny trwała kanonnada, nim długi most był dokończony. Natychmiast GM.

Alexieiew z czwartym strzeleckim i batalionem Nawagińskiego przeprawił się i zajął wieś w prawey stronie nieprzyziacielskiego stanowiska, leżącą. GL. Tuczkwow kazał zapalić bomby i granaty, które leżały przy nieprzyziacielskich fortyfikacjach. Korzystając strzelce nasi z dymu gęstego, poszli śmiało w tył nieprzyziacielskich fortyfikacji. Szwedzi pożarem zmieszani uformowali się w kolumny przeciw strzelcom naszym. Zaczęła się krwawa i długo uporna bitwa; ciągle wspierał nieprzyziaciel świeżemi posiłkami swoich które z lasu wysyłał, zmusił więc pułk 4 strzelców do powrotu na most; wysłany na wsparcie batalion Tengskiego muszkietyerskiego pułku odparł na nowo Szwedów; i naresztę batalion Rewelskiego muszkietyerskiego pułku zdwoma działami przyszedłszy zmusił ich do ustąpienia do drugiego stanowiska. Noc ciemna przerwała działanie. W czasie zaciętey walki, usiłował nieprzyziaciel wylądować z jeziora Indeniarwi na drogę w bok nasz idącą; lecz GL. Tuczkwow i zrozumiawszy ten zamiar wysłał natychmiast trzy rotys Nawagineskiego i dwa działa; a zatem widząc się Szwedzi uprzedzonemi naszymi powrócili, i więcej niepokazali się na tem jeziorze. Straciwszy niezmierną liczbę ludzi nieprzyziaciel lekając się być atakowanym raz drugi, cofnął się w nocy dnia 17 do Wierem z wielkim pospiechem. Posłany został rozjazd na uważanie obrótów, aby Szwedzi z oczu nie znikneli. Tym sposobem GL. Tuczkwow oczyścił cały wąwoz od Indensalmi do Wiereme. Straciliśmy w zabitych Porucznika Budenbroka i Podporucznika Singayę z 4 strzeleckiego; Chorążych Szulgina i Szulca z Tengskiego, oraz 216 żołnierzy z różnych pułków. Raniono: z wydziału kwatermistrzów, Majora Barona Teyl von Seraskerken; z 4 strzeleckiego, Półkownika Adamowicza i podporucznika Aksienowa; z Rewelskiego, Majora Puchńskiego, i Sztabs Kapitana Szapożnikowa; z Nowogńskiego, Półkownika Labina, Porucznika Mortona, Podporuczników Kondratowa i Mołczanowa; z Tengskiego, Półkownika Pestela, Majora Alexieiewa, Kapitana Arepiewa, Sztabs Kapitana Anżykowa, Porucznika Kaczalowa, Chor. Kaczkowa, Płatonowa i Ozierskiego; z brygady artylleryjskiej 14, Majora Sudawowa, oraz z różnych pułków raniono 459 żołnierzy. Strata nieprzyziacielska daleko większa. Prawdziwą stratę, którą armia czuje, stanowi dostojny Generał, J. J. Mości Generał Adiutant, waleczny Xiążę Dolhoruki; honor wojska Rosyjskiego, który kulą działową uderzony na miejscu poległ.

PARYZ d. 12 listopada. Urzędowa Gazeta Monitor żadnego dotąd niepołożyła raporta o nowych czynnościach W. wojska w Hiszpanii zbie-

rającego się, które tak tryumfalnie przez Francją przeciągnęło i dotąd przechodzi. G. Junot X. Abrantes widział się z Imperatorem w Angouleme, dnia 4 był w Rochelle. G. Margaron, i Lagarde intendent policyi w Lizbonie przybyli do Quiberon. Oczekują tam G. Kellerman, który miał wielką wytrzymać na morzu burzę. Opowiadanie Generałów i Officerów Francuzkich o bitwie pod Wimiera z Anglikami w Portugalii, dowodzi męstwa z jakim Francuzi walczyli, i chwały iakiej przez kapitulacją honorową nabyli. X. Abrantes otoczony wojskiem angielskim i dwoma korpusami Insurgentów, mając z iedney strony za sobą zbuntowane prowincye Hiszpańskie, z drugiej miasto Lizbonę, postanowił pierwszy uderzyć na nieprzyjaciela; tego zmieszać, mieszkańców utrzymać w niewiadomości, i komunikacją przeciąć aby porozumieć się zupełnie niemogli. Zostawiwszy w mieście i twierdzach załogi, ubiegł w dniu iednym mil 12, z 10000 wojska, uderzył na 25000 Anglików, i wielką liczbę pobił, gdy tymczasem stolica huku dział niesłyszając o niczem wiedzieć nie mogła. Stracili Anglicy wielu niższych i wyższych Officerów i iezeli nie więcej żołnierzy pewnie nie mniej iak Francuzi, którzy przeciwnie żadnego Generała nie mieli zabitego, Inbo wiele koni pod wielu upadło. Jeden G. Salignac w rękę lewą był raniony. G. Quenel dowodzący w Oporto dywizją Hiszpańską, przez podkomendnych został przytrzymany razem z 20 Francuzami, których miał przy sobie. Rozbroił zatem X. Abrantes 8000 Hiszpanów w okolicach Lizbony obozujących. Te ogólne wypadki zrzuciły wiadomą kapitulacją, która hańbę Anglikom, honor Francuzom przyniosła.

Minister zagranicznych interessow Graf Champagny dotąd niewyiechał za Imperatorem, od którego dalszych czeka rozkazow. Anglicy we Francyi przytrzymani na początku wojny w Sedansiedzący wielkie stawiają zakłady, iż nie upłynie sześć miesięcy a pokoy na lądzie podpisany zostanie.

Stanowszy Napoleon dnia 3 w Bayonne chciał zachować ściśle incognito, lecz radość mieszkańców była nad wszystko; chcieli oni wynurzyć uszanowanie; przywiązanie, iakim są przejęci. Wczasie krótkiego w tem mieście pobytu wydał Imperator kilka wyrokow; mianowicie iednym rozkazał W. sędziemu nayprędzey ukarać nierzetelnych Liwrantow którzy armią krzywdzili. GJ. Dufresne doniosł GM. W. armii X. Neufchatel W. Vicehetmanowi Berthier, że wojsko w Hiszpanii niema dotąd płaszczow i mundurow z winy Liwrantów, którzy wysledzeni zostali na istotnym skarbu oszukaniu. Rząd dawał na każdy płaszcz 2 metry i 40 setnych, Liwraci oddawali krawcom 2 metry i 10 Setnych, zatem ciasne i krótkie porobiono płaszcze. Rząd płacił za uszycie całego odzienia żołnierzowi 7 frankow, Liwraci opłacali tylko 4, azatem robota nikczemna i niemocna. Ordonator Perrond zawarł na 44 t. płaszczow kontrakt z Vial po 2 franki i 50 setnych za uszycie płaszcza; Vial ustąpił drugiemu, który podiósł się uszyć za 1 frank i 50 setnych, trzeci przeiósł za 1 franka, a zatem czas został stracony i umundurowanie żołnierza nie tylko nie wygodne i podłe, lecz nader spóźnione.

Imperator znikczemnił kontrakty, a zalecił Prefektowi Gironde nayprędzey wojska opatrzyć w potrzeby. Innym wyrokiem na Vice Prefektury wakujące mianował urzędnikow; trzecim nakazał wielki założyć w Toulouse magazyn dla W. wojska w Hiszpanii. Naresztę dnia 4 po południu wyiechał za góry Pirenejskie.

Centralny Konsystorz żydowski z Rabinow złożony ustawiony u nas wykonał iuz przed Prefektem przysięgę i urzędowe czynności dla uporządkowania starozakonnych rozpoczoł. Konyliarze stanu podali prawodawcom drugą księgę praw kayminalnych, o prędkim i prawdziwym wysledzeniu winnych którzy na karę szczegulnie poprawy zasługiwac mają. Hiszpańscy Insurgenci i Anglicy wysłali swoich agentow do Buenos Ayres, lecz ci żadnego zamieszania sprawić nie trafili. G. Gubernator głosu ich nieusłuchał, owszem strzelać rozkazał do okrętow Angielskich, któreby do brzegu zbliżać się miały. Uczynił potrzebne układy dla unikczemnienia wszelkich intryg Angielskich, któreby tam wkraść się mogły. Pisma Angielskie donoszą, że poseł Króla Józefa pierwicy do tej osady pospieszył anizeli oni mogli wysłać swoich agentow.

LONDYN d. 25 pazdzienika. Wiadomości Angielskie do Danii nadeszły mimo przerwaną komunikacją. Kiedy zagaiano wiadomą negocyacją o pokoy, dwóch Officerow i Kuryer Francuzki siadłszy w Boulogne na statek rybacki pod białą flagą do nas płyneli, spotkani na morzu zaprowadzeni zostali do domu Admirala w porcie Deal; przytrzymany został Officer Francuzki, Kuryer zaś był zaprowadzony do Londynu. Officer Francuzki na rozkaz Lordow Hawkesbary i Castlereagh posłany był na okręt w porcie stojący. Kuryer Francuzki oddawszy depesze departamentowi spraw zagranicznych zaprowadzony był do mieszkania gońca stanu Schaw, gdzie przenocowawszy otrzymał pasport i do Deal przybył, lecz tam uprzedził rozkaz telegrafem przeniesiony nie uwalniać statku rybackiego z białą flagą, aż goniec Królewski tamby przybył. Naradzali się barzo długo Ministrowie, naresztę stanu Sekretarz Caning wygotowawszy odpowiedź wyprawił gońca Schaw, a zatem Officerowie i Kuryer Francuzki odpłyneli do oyczyzny. Nie mamy wielkich nadziei z tych pokojowych potyczek. Tym czasem Ministrowie wojnę silnie popierają. G. Slade z brygadą huzarów dziś płynie z Portsmouth do Hiszpanii; za nim pójdą drugie pułki. Wiadomości z wyspy Francuzkiej dają wiedzieć że 10 t. wojska Persją przechodzi ciągnąć do Indyow; lecz wątpić należy iżby to byli Francuzi.

Pisma Francuzkie wyliczyły Drukarniow w Londynie 200, pras 550, ludzi pracujących nad składaniem liter 1550, Dziennikow 67, a zaś pism publicznych w całej Anglii 266. Przytem Mechanik ieden miał wynaleść balon, którym 20 t. exemplarzow pism paszkwilnych może zaniesć w pułgodziny 200 mil na ląd Europejski. Korsarze Francuzcy w Indyach nadzwyczaj wielkie szkody handlowi Angielskiemu uczynić mieli.

Rząd Hiszpański w Araniuez rozkazał GL. Ur-

bina Gubernatorowi w Segowia uwolnić z więzienia konsyliarza Waldes deputata z Leonu, a razem zalecił G. La Cuesta usprawiedliwić się za uwięzienie tego męża, i natychmiast opuściwszy wojsko przed sobą stawać. G. Stuart zważywszy tak gwałtowne G. La Cuesta postępowanie niechciał najmniejszej części dać temu wodzowi z pieniędzy przez rząd Angielski do Asturyi posłanych; rząd w Araniuez pochwalił te postępowanie Anglika; lecz G. La Cuesta poszedł z oddziałem do miasteczka Robies i wziął 250 t. dollarow Angielskich. G. Castanhios mianowany jest najwyższym wodzem wojsk Andaluzyjskich Kastylijskich, Walenckich i Estramadurskich - Xiążęta Angielscy zdają się wielkie okazywać przywiązanie do wojska; znajdują się na czele regimentow przy każdej paradzie, na wszystkich popisach, odprowadzają aż do portu idące na wyprawę półki, lecz dziwnym zarządzeniem niechęcią dowodzić przeciw nieprzyjacielowi, kiedy już prawie wezwyczaj weszło, że Monarchowie stawiają na czele wojsk swoich. Wiele posłałi Anglicy posiłkow sprzymierzeńcom swoim, daleko więcej posłać przyrzekałi. Nie wiadomo dla czego rząd przewleka ich wysłanie. W Lizbonie stoi na 22 t. ludzi statkow przewozowych; zapewne w ten czas Ministrowie poszła wojsko gdy te Hiszpanom potrzebne nie będzie. W Gibralterze za odebraniem wiadomości o zwycięstwach Anglikow w Portugalii mieszkańce uczynili przygotowanie do oświecenia miasta, gdy dowiedziano się o kapitulacji, którą G. Dalrympl podpisał, przestano już myśleć o oświeceniu; a nawet niestrzelano z dział, które miały uroczyscie ogłosić ludowi zwycięstwa G. Wellesley.

BAYONNE d. 5 listopada. Wczorą Napoleon wyiechawszy o południu z tego miasta stanął nad wieczor w granicach Hiszpanii, i główną kwaterę założył w mieście Hiszpańskim Yrun. Dzisiaj ona była przeniesiona do Tolosa, z kąd przeprowadzona do Wiltoria gdzie Król Józef dotąd ciągle bawił. Pamiętna będzie ta droga, która ze trzech idących ze Francji przez Pirynei do Hiszpanii jest najlepszą. Tą drogą wielkie dawniejsze wojska przeciągnęły, teraz dwa korpusy pierwszy i szósty przeszły; tedy W. Napoleon przejechał aby los Hiszpanii upewnić. Drugi gościec idący z Perpignan do Katalonii nie będąc najwygodniejszym, uczęszczany jednak bywa przez podróżnych. Trzecia droga z Pied de Port do Nawarry pomiędzy przepasciami i skałami jest trudną do przebycia, i inżynierowie Francuzcy ją opuścili.

Pod Logrone między wojskami Francuzkimi a Insurgentami miała zayść bitwa; pierwsi wygrali, drudzy zupełnie pobici. Według tychże listownych wiadomości zaszła druga potyczka dnia 26 p. m. pod Lesea. Dywizya od korpusu Marszałka Moncey zupełnie tu Hiszpanów pokonała; wzięła dział kilka i 600 jeńców. Wątpić o tę wygranę nie trzeba, gdyż oprócz dokładności w opisanu czasu i miejsca przyprowadzeni do Bayonne Insurgenci są niezbitemi świadkami ich porażki. Officyerowie buntowników do Cytadelli zaprowadzeni zostali. Biedni ci Hiszpani wzbudzają politowanie; idą boso, noszą odzienie zupełnie po-

darte, którego ledwo ostatki na nich widzieć można. Na całej linii czynią się ogromne przygotowania, dla zaczęcia kampanii czynney. Przybycie Imperatora sprawi niechybnie wielkie wypadki. Nayprzód ma być korpus Margrabiego La Romana zniesiony; już Francuzi obróty swoje urządzą do odcięcia iemu odwrótu. Dziś już bieg pogłoska w Bayonne o porażeniu G. Black, który w bitwie z G. Verdier miał stracić od 5 do 6 t. ludzi; to pewna że La Romana klęskę odniósł i miasto Bilbao arcy ważne ze swego położenia w ręku Francuzów zostało drugi raz Insurgentom wydarte. Za kilka dni ma być zaczęte oblężenie Saragossy, które z największym pospiechem prowadzone będzie. Wszystkie wojska pałają chęcią walczyć pod oczyma bohatera, który ich zawsze do zwycięstwa prowadził. Cała armia ma być podzielona na 8 korpusow, któremi dowodzić będą Marszałkowie Ney, Bessieres, Soult, Mortier, Victor, Moncey, S. Cyr, i Xze Abrantes. Ma być wojsko odwodowe, którego wódz dotąd niewiadomy. Piechota i jazda Imperatorska, która w Bayonne stała, pospieszyła za Pirynei i w linii stanęła prawie równo z Imperatorem.

Dnia 26 p. m. Xiążę Cornegliano uderzył na wszystkie wojska Hiszpańskie na lewym brzegu Ebro między Piryneami a tą rzeką stojące, wziął w niewolę 40 Officyerów i 1160 żołnierzy wojska regularnego. Marszałek Lefebvre Xiążę Gdański ciągnąc przeciwko Margrabiemu La Romana kazał donieść temu Hiszpanowi, że zdrada nigdy na dobre niewychodzi zdrajcom. Już był ten Generał o trzy mile za Bilbao ku Piryneom, lecz pobity cofać się musiał; wkrótce straci S. Ander gdzie wylądował; pospieszają tam Francuzi. Przy tych początkowych powodzeniach nie przestaje wojsko powiększać się nadciągającymi regimentami. Dragonowie, huzarowie, strzelcy, na pięknych koniach bynajmniej podróżą niezmordowanych przybyli. Marszałek Ney objął dowództwo nad szóstym korpusem, któremu w Niemczech hetmanił, niezdając komendy dywizyi 10 t. którą w Hiszpanii prowadził. Odebrane najpóźniejsze wiadomości w Bayonne stwierdzają klęskę Margr La Romana a zwycięstwo Marszałka Lefebvre. Miał nieprzyjaciel wojska ćwiczone, lecz nie wytrzymać nie mogło natarczywości Francuzów, którzy z zapalem lecieli w ogień, aby najprędzej ukarać zdrajcę i niewiernych żołnierzy. Xze Gdański wziął 4 t. ludzi w niewolę i dwóch Adiutantow Generała Black. To zwycięstwo na moment ieden niezachwiało się; w pierwszym spotkaniu złamały się szyki Hiszpanów, gdy zastępy Francuzów uderzyły.

Szczęśliwie udały się na wszystkich miejscach wielkie obróty, które uczynili Francuzi dla oddalenia Insurgentow od rzeki Ebro. G. Castanhios, straciwszy forpoczty swoje, opuścił stanowisko Soria. To poruszenie wsteczne pozbawiło Margrabię La Romana zbytnie naprzód zapędzonego posiłkow, i dla tego tem większą odniósł klęskę. Odparty w tył G. Castanhios nie mógł posiłkować wodza w ustępie. Niezasłoni miasta S. Ander do którego niebawiem weyda Francuzi. Hiszpańscy Officyerowie wzięci w niewolę w bitwach pod Lo-

grono i Lasine oświadczyli wielkie zadziwienie widząc ogromne siły przeciw ich oycyznie zgromadzone. Wmówiono im albowiem że woyska Francuzkie nie mogą opuścić żadną miarą Niemieckiego kraiu, w którym wszystko iest w poruszeniu. Wyznają niektórzy że wielkie panują niezgody między korpusami Insurgentow i ich wodzami, tudzież między Władzami i Juntami. Jawną iest rzeczą że właściciele przerażeni są Anarchią, która wszelkich zbytkow dopuszcza. Ci wzdychają do najprętszego pokoju, któryby uciszył burzę rozhukanych namiętnosci?

W Katalonii połączone woyska Włoskie i Francuzkie pod G. S. Cyr odzyskać miały Figuieres i Gironne, nawet rozpędziwszy kupy Insurgentow, przedarli się do Barcelony, gdzie G. Dubesme ze swoim oddziałem był przez rokoszaków odcięty. Korpus w tej stronie pomnożony do 42 t ma być oddany najwyższej komendzie Marszałka Masseny, który codzień tu oczekiwany. Regimenta jedne po drugich z Perpignan przez Pirynei wkraczą do tej prowincyi. Bagaże Króla Józefa przysły już z Neapolu do Hiszpanii. G. S. Cyr iechał z głównej kwatery w Wittoria dołem Piryneow przez Pampelunę, Puicerda, do Figuieres, gdzie najpierw założył główną kwaterę, co dowodzi że Hiszpani niebyli panami gór, a nawet nie mieli w swojej mocy doliny. W mieście Figuieras iest niedobyta twierdza S. Ferdynanda, zakładają zatem Francuzi w tem miejscu wielkie magazyny żywności i amunicyi. Przybył tu także wielki park artyleryi. Część narodowej gwardyi Departamentu wschodnich Piryneow wezwana została do osadzenia głównego gościńca dla komunikacyi z Perpignan do pomienionego miasta.

Hiszpani niezasypiają z swej strony. Kardynał i Arcy Biskup Toledo Ludwik Bourbon iest regentem, Florida Blanca dawniej przed Xciem Pokoju pierwszy Minister i dziś ten urząd sprawuje. Don Pedro Cevallos pierwszym konsyliarzem tajnym; dawniej był Sekretarzem spraw zagranicznych. Gasper Jovellanos drugim konsyliarzem; dawniej był Ministrem sprawiedliwosci, potem wyzuty przez Xięcia Pokoju z łaski Monarszey był odesłany do Maiorki. Don Frau Saavedra Ministrem skarbowym. GL. la Cuesta dawniej rządca starej Kastylii dziś Ministrem wojennym. Generał Kapitan morski Don An Valdes iest Ministrem morskim iak był dawniej. GL. Xawery Castanhios iest wszystkich sił Generalissimus. Ktoby się spodziewał, żeby naród od dwóch wiekow uspiiony, powstał ze snu smiertelnego i przypomniałszy czas Karola v, i X. Alby uzbroił się? Cztery panowania Domu Burbońskiego; 500 t. Francuzów osiadłych w tem kraiu, niepotrafiło zmienić narodowego charakteru Hiszpanów. Są miejsca w których mieszkańcy zachowali dotąd prostotę czasow patryarchalnych, męstwo starodawne, i prawdziwą pobożność, która się nigdy nieodmienia. W roku 1789 liczyła Hiszpania lądowego woyska 103437, miała okrętow wojennych 238; na których znajdowało się maytkow 8946. G. Baird prowadzący w posilku 13 t Anglikow chciał lądować w Bilbao

potem w S. Ander, lecz zbliżenie się Francuzów przeszkodziło; wylądował zatem w Corogne, gdzie Hiszpani mieli oświadczyć nieukontentowanie, że Anglicy chcą się usuwać naydaley od placu bitwy; ci przeciwnie mieli oświadczyć, iż od Bilbao do przygurka Ortegala brzegi nie są przystępne do wylądowania. Lecz boją się podobno Anglicy tych warunkow korzystnych ze strony Francuzow na iakie G. Dalrymple zezwolił. Wnoszą niektórzy że gdyby Insurgenci nieulegli pod Francuzką potęgą i dwa lata w tym zapale wytrwali, mogliby się stać groźnemi Europie.

Regent terażniejszy Don Ludwik Arcy Biskup Toledo zwrócił na siebie uwagę iako iedyny potomek Burbonow w Hiszpanii. Oyciec iego Ludwik syn Filipa v, brat Ferdynanda vi i Karola 3. Wuy Karola 4 dzisiejszego Króla Hiszpanii, który rzekł się korony, mianowany był prawie w kolebce Arcy Biskupem Toledańskim, Kardynałem, i wielu Plebaniow Pasterzem. Obdarzony żywym temperamentem, ściśle na dworze Karola 3 wychowany, nieczując powołania do stanu duchownego, wystąpił i za pozwoleniem oycy ożenił się z ubogą szlachcianką Donną Valadriga rzekłszy się imieniem swoim i potomkow praw do tronu. Roku 1777 urodził się dzisiejszy Regent Hiszpanii, siostra iego Karolina poszła za Don Emanuela Godoy Xcia Pokoju roku 1780; ten więc przyczynił się do wyniesienia swego szwagra. Po smierci oycy 1783, Don Ludwik osiągnął Arcy Biskupstwo Toledo, później 1801 został Kardynałem, i Państwa Prymasem. Ma dochodu 900 t. talarow. Zaprzysiągł wierność Królowi Józefowi, dziś ją złamał, a za tem osobiscie aż nadto iest w dzisiejszey walce interessowany.

FLORENCYA d. 4 Listopada. Czytaliśmy dawniej odezwy do narodu Hiszpańskiego; teraz przemówił do nas podobnie G. Hrabia Menou G. Gubernator Toskanii, Prezydent Junty, wielkiego orła legii honorowej. „ Miasto Syenna odpowie za wszystkie buntownicze rozruchy, tam dopełnić się mogące. Wszystkie gromady departamentu Ombone odpowiedzą za wszystkie zbytki insurrecyonalne lub zboieckie w ich okręgu nastać mogące. Miasto i Departament będą exekwowane przez woysko, jeżeli niewydadzą natychmiast nieprzyjaciół rządu lub zbóyców. Arcy Biskup, Biskupi, Plebani i wszyscy duchowni odpowiedzą, jeżeli piornować nie będą przeciwko nieprzyjaciółom rządu i zbóycom, lub jeżeli wpływem swoim ich wspomogą. Oświadczam że tacy, iakiegobylkolwiek bądź stanu urzędu i dostoięństwa byli, zostaną schwytni, zatrzymani, i ukarani z bstatnią srogością. Jeżeli potrzeba wypadnie sam pójde do miasta i departamentu na czele takich woysk, przed którymi zdrzeć będą musieli źli ludzie. Ta odezwa przetłumaczona powłosku obiawiona i rozrzucona będzie w mieście, i wszystkich gromadach Departamentu, zakomunikowaną przytem zostanie Kardynałowi Arcy Biskupowi, który oną obiawi wszystkim duchownym. Ja sam bezpośrednio zdam rachunek Imperatorowi i Królowi. Odezwe Arcy Biskupa później położemy.